

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ബാലകാണ്ഡേ

॥ ത്രയോദശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ത്രയോദശഃ സർഗഃ ॥

രാജേണാ വസിഷ്ഠം പ്രതി യജ്ഞസമാരംഭായാനുരോധസ്തേന
തദർഥം സേവകാനാം നിയുക്തീ രാജ്ഞാമാമന്ത്രണായ തസ്യ
സുമന്ത്രം പ്രത്യാദേശഃ സമാഗതനരേശാനാം സത്കാരഃ
സപത്നീകേന രാജ്ഞാ യജ്ഞദീക്ഷായാ ഗ്രഹണം ച

പുനഃ പ്രാപ്തേ വസന്തേ തു
പൂർണ്ണഃ സംവത്സരോഭവത് |
പ്രസവാർഥം ഗതോ യഷ്ടും
ഹയമേധേന വീര്യവാൻ || 1.13.1 ||

അഭിവാദ്യ വസിഷ്ഠം ച
ന്യായതഃ പ്രതിപൂജ്യ ച |
അബ്രവീത് പ്രശ്രിതം വാക്യം
പ്രസവാർഥം ദ്വിജോത്തമം || 1.13.2 ||

യജ്ഞോ മേ ക്രിയതാം ബ്രഹ്മൻ
യഥോക്തം മുനിപുംഗവ |
യഥാ ന വിഹ്നാഃ ക്രിയന്തേ
യജ്ഞാംഗേഷു വിധീയതാം || 1.13.3 ||

ഭവാനു സ്മിഗ്ധഃ സുഹൃന്മഹ്യം
 ഗുരുശ്ച പരമോ മഹാനു |
 വോഡവ്യോ ഭവതാ ചൈവ
 ഭാരോ യജ്ഞസ്യ ചോദ്യതഃ || 1.13.4 ||

തഥേതി ച സ രാജാന -
 മബ്രവീദ് ദ്വിജസത്തമഃ |
 കരിഷ്യേ സർവമേവൈതദ്
 ഭവതാ യത് സമർഥിതം || 1.13.5 ||

തതോബ്രവീദ് ദ്വിജാനു വൃദ്ധാനു
 യജ്ഞകർമസുനിഷ്ഠിതാനു |
 സ്ഥാപത്യേ നിഷ്ഠിതാംശൈവ
 വൃദ്ധാനു പരമധാർമികാനു || 1.13.6 ||

കാർമാന്തികാഞ്ശിൽപകാരാനു
 വർധകീൻ ഖനകാനപി |
 ഗണകാഞ്ശിൽപിനശൈവ
 തഥൈവ നടനർതകാനു || 1.13.7 ||

തഥാ ശുചിഞ്ശാസ്ത്രവിദഃ
 പുരുഷാനു സുബഹുശ്രുതാനു |
 യജ്ഞകർമ സമീഹന്താം
 ഭവന്തോ രാജശാസനാത് || 1.13.8 ||

ഇഷ്ടകാ ബഹുസാഹസ്രീ
 ശീഘ്രമാനീയതാമിതി |
 ഉപകാർയാഃ ക്രിയന്താം ച
 രാജേണാ ബഹുഗുണാൻവിതാഃ || 1.13.9 ||

ബ്രാഹ്മണാവസമാശ്ചൈവ

കർതവ്യാഃ ശതശഃ ശുഭാഃ |

ഭക്ഷ്യാനപാനൈർബഹുഭിഃ

സമുപേതാഃ സുനിഷ്ഠിതാഃ || 1.13.10 ||

തഥാ പൗരജനസ്യാപി

കർതവ്യാശ്ച സുവിസ്തരാഃ |

ആഗതാനാം സുദൂരാച്ച

പാർഥിവാനാം പൃഥക് പൃഥക് || 1.13.11 ||

വാജീവാരണശാലാശ്ച

തഥാ ശയ്യാഗൃഹാണി ച |

ഭടാനാം മഹദാവാസാ

വൈദേശികനിവാസിനാം || 1.13.12 ||

ആവാസാ ബഹുഭക്ഷ്യ വൈ

സർവകാമൈരുപസ്ഥിതാഃ |

തഥാ പൗരജനസ്യാപി

ജനസ്യ ബഹുശോഭനം || 1.13.13 ||

ദാതവ്യമന്നം വിധിവത്

സത്കൃത്യ ന തു ലീലയാ |

സർവേ വർണാ യഥാ പൂജാം

പ്രാപ്നുവന്തി സുസത്കൃതാഃ || 1.13.14 ||

ന ചാവജ്ഞാ പ്രയോക്തവ്യാ

കാമക്രാധവശാദപി |

യജ്ഞകർമസു യേ വ്യഗ്രാഃ

പുരുഷാഃ ശിൽപിനസ്തഥാ || 1.13.15 ||

തേഷാമപി വിശേഷേണ

പൂജാ കാര്യാ യമാക്രമം |

യേ സ്യുഃ സമ്പൂജിതാഃ സർവേ

വസുഭിർഭോജനേന ച || 1.13.16 ||

യഥാ സർവം സുവിഹിതം

ന കിഞ്ചിത് പരിഹീയതേ |

തഥാ ഭവന്തഃ കുർവന്തു

പ്രീതിയുക്തേന ചേതസാ || 1.13.17 ||

തതഃ സർവേ സമാഗമ്യ

വസിഷ്ഠമിദമബ്രുവൻ |

യഥേഷ്ടം തത് സുവിഹിതം

ന കിഞ്ചിത് പരിഹീയതേ || 1.13.18 ||

യഥോക്തം തത് കരിഷ്യാമോ

ന കിഞ്ചിത് പരിഹാസ്യതേ |

തതഃ സുമന്ത്രമാഹുയ

വസിഷ്ഠോ വാക്യമബ്രവീത് || 1.13.19 ||

നിമന്ത്രയന്വ നൃപതീൻ

പൃഥിവ്യാം യേ ച ധാർമികാഃ |

ബ്രാഹ്മണാൻ ക്ഷത്രിയാൻ വൈശ്യാ -

ങ്ശൂദ്രാംശ്ചൈവ സഹസ്രശഃ || 1.13.20 ||

സമാനയന്വ സത്കൃത്യ

സർവദേശേഷു മാനവാൻ |

മിഥിലാധിപതിം ശൂരം

ജനകം സത്യവാദിനം || 1.13.21 ||

തമാനയ മഹാഭാഗം

സ്വയമേവ സുസത്കൃതം |

പൂർവം സംബന്ധിനം ജ്ഞാത്വാ

തതഃ പൂർവം ബ്രവീമി തേ || 1.13.22 ||

തമാ കാശിപതിം സ്നിഗ്ധം

സതതം പ്രിയവാദിനം |

സദ്യുത്തം ദേവസങ്കാശം

സ്വയമേവാനയസ്വ ഹ || 1.13.23 ||

തമാ കേകയരാജാനം

വൃദ്ധം പരമധാർമികം |

ശ്വശൂരം രാജസിംഹസ്യ

സപുത്രം തമിഹാനയ || 1.13.24 ||

അംഗേശ്വരം മഹേഷ്വാസം

രോമപാദം സുസത്കൃതം |

വയസ്യം രാജസിംഹസ്യ

സപുത്രം തമിഹാനയ || 1.13.25 ||

തമാ കോസലരാജാനം

ഭാനുമന്തം സുസത്കൃതം |

മഗധാധിപതിം ശൂരം

സർവശാസ്ത്രവിശാരദം || 1.13.26 ||

പ്രാപ്തിജ്ഞം പരമോദാരം

സത്കൃതം പുരുഷർഷഭം |

രാജന്തഃ ശാസനമാദായ

ചോദയസ്വ നൃപർഷഭാൻ |

പ്രാചീനാൻ സിന്ധുസൗവീരാൻ
സൗരാഷ്ട്രയാംശു പാർഥിവാൻ || 1.13.27 ||

ദാക്ഷിണാത്യാൻ നരേന്ദ്രാംശു
സമസ്താനാനയസ്വ ഹ |
സന്തി സ്നിഗ്ധാശു യേ ചാൻയേ
രാജാനഃ പൃഥിവീതലേ || 1.13.28 ||

താനാനയ യഥാ ക്ഷിപ്രം
സാനുഗാൻ സഹബാന്ധവാൻ |
ഏതാൻ ദൂതൈർമഹാഭാഗൈ -
രാനയസ്വ നൃപാജ്ഞയാ || 1.13.29 ||

വസിഷ്ഠവാക്യം തച്ഛുത്വാ
സുമന്ത്രസ്ത്വരിതം തദാ |
വ്യാദിശത് പുരുഷാംസ്തത്ര
രാജ്ഞാമാനയനേ ശുഭാൻ || 1.13.30 ||

സ്വയമേവ ഹി ധർമാത്മാ
പ്രയാതോ മുനിശാസനാത് |
സുമന്ത്രസ്ത്വരിതോ ഭൂത്വാ
സമാനേതും മഹാമതിഃ || 1.13.31 ||

തേ ച കർമാന്തികാഃ സർവേ
വസിഷ്ഠായ മഹർഷയേ |
സർവം നിവേദയന്തി സ്ഥ
യജ്ഞേ യദുപകൽപിതം || 1.13.32 ||

തതഃ പ്രീതോ ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ -
സ്താൻ സർവാൻ മുനിരബ്രവീത് |

അവജ്ഞയാ ന ദാതവ്യം
കസ്യചിൽലീലയാപി വാ || 1.13.33 ||

അവജ്ഞയാ കൃതം ഹൻയാദ്
ദാതാരം നാത്ര സംശയഃ |
തതഃ കൈശ്ചിദഹോരാത്രൈ -
രുപയാതാ മഹീക്ഷിതഃ || 1.13.34 ||

ബഹുനി രത്നാൻയാദായ
രാജേണാ ദശരഥസ്യ ഹ |
തതോ വസിഷ്ഠഃ സുപ്രീതോ
രാജാനമിദമബ്രവീത് || 1.13.35 ||

ഉപയാതാ നരവ്യാഘ്ര
രാജാനസ്തവ ശാസനാത് |
മയാപി സത്കൃതാഃ സർവേ
യഥാർഹം രാജസത്തമ || 1.13.36 ||

യജ്ഞിയം ച കൃതം സർവം
പുരുഷൈഃ സുസമാഹിതൈഃ |
നിർയാതു ച ഭവാൻ യഷ്ടം
യജ്ഞായതനമന്തികാത് || 1.13.37 ||

സർവകാമൈരുപഹൃതൈ -
രുപേതം വൈ സമന്തതഃ |
ദ്രഷ്ടുമർഹസി രാജേന്ദ്ര
മനസേവ വിനിർമിതം || 1.13.38 ||

തഥാ വസിഷ്ഠവചനാ -
ദൃഷ്ട്യശൃംഗസ്യ ചോദയോഃ |

ദിവസേ ശുഭനക്ഷത്രേ

നിർയാതോ ജഗതീപതിഃ || 1.13.39 ||

തതോ വസിഷ്ഠപ്രമുഖാഃ

സർവ ഏവ ദ്വിജോത്തമാഃ |

ഋഷ്യശൃംഗം പുരസ്കൃത്യ

യജ്ഞകർമാരഭംസ്തദാ || 1.13.40 ||

യജ്ഞവാടം ഗതാഃ സർവേ

യമാശാസ്ത്രം യമാവിധി |

ശ്രീമാംശ്ച സഹ പത്നീഭീ

രാജാ ദീക്ഷാമുപാവിശത് || 1.13.41 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

ബാലകാണ്ഡേ ത്രയോദശഃ സർഗഃ ||